

Fond za aktivno građanstvo

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2012

I Uvod

05

II Programi donacija

07

III Razvojni programi

09

IV Razvoj filantropije

17

V Donatori i partneri 32

VI fAKT-ivisti 34

VII Podrška organizacijama
civilnog društva u 2012 37

VIII Finansijske informacije 48

NVO Djeca Crne Gore

I UVOD

Četvrta je godina za nama, i sa pravom možemo reći, najuspješnija od osnivanja fAKT-a kao jedine domaće *“grant-making”* fondacije – odnosno fondacije koja pruža finansijsku podršku organizacijama građanskog društva.

Po prvi put u Crnoj Gori – ali i u regionu uopšte, Evropska Unija je pilotirala program koji uključuje „sub-granting“, gdje su sredstva iz evropskih fondova, preko fAKT-a, bila dodijeljena malim organizacijama širom Crne Gore. Kroz naš projekat pod nazivom „De facto jači“, finansijski je podržano 17 organizacija građanskog društva u ukupnom iznosu od 100,000 EUR.

Premijerno, takođe za 2012. godinu, obezbijedili smo sredstva iz državnog fonda od raspodjele dijela prihoda Igara na sreću. Podrška je bila usmjerena na nastavak i razvoj programa „Ajmo zajedno“, koncipiranog na buddy modelu – modelu vršnjačke volonterske podrške djeci sa smetnjama u razvoju.

Nastavili smo i podršku organizacijama i neformalnim grupama aktivnih građana/ki kroz program Građanska akcija, gdje su građanske inicijative u rješavanju problema u zajednici, kao i njihovo učešće u procesima donošenja odluka bili svesrdno podržani.

Sumirajući programe koji su bili aktivni u 2012 godini, statistički to izgleda ovako: 177 pristiglih aplikacija, 48 podržanih projekata u ukupnom iznosu od skoro 274,000 eura.

Kada je u pitanju razvoj filantropije, saradnja sa partnerima u 2012. godini znatno je unaprijeđena i dovela je do prvih zajedničkih filantropskih akcija i značajne „in kind“ podrške aktivnostima fAKT-a. Kraj godine obilježen je na najljepši način – dodjelom nagrade za filantropiju Iskra, već tradicionalno, u Zetskom Domu na Cetinju, gdje su dodijeljene četiri glavne nagrade i šest specijalnih priznanja.

A mi se, nakon ovog kratkog uvoda o postignućima u 2012 godini, čiji detalji su na stranicama koje slijede, sjetismo riječi Džordža Edvarda Vudberija (američkog kritičara i poete), koji je jednom rekao „Djelovanje je osnovni ključ uspjeha“.

Ako je suditi po njegovim riječima, onda smo zaista djelovali - a na vama je da procijenite da li smo u tome bili uspješni!

II PROGRAMI DONACIJA

Finansijska podrška projektima organizacija građanskog društva

Kroz finansijsku podršku projektima podržavamo inicijative organizacija građanskog društva, koje na kreativan i efikasan način pokreću rješavanje problema sa kojima se građani/ke suočavaju u svojim zajednicama, uz njihovo aktivno učešće i korištenje lokalnih resursa. Prioritet finansiranja su projekti koji pokazuju potencijal da dovedu do trajnije pozitivne promjene ili podstaknu nove, kao i oni koje mogu poslužiti kao model dobre prakse.

Tokom procesa selekcije, projektni prijedlozi se razmatraju na nekoliko nivoa, prema utvrđenim pravilima i procedurama fAKT-a za dodjelu donacija: najprije od strane osoblja kancelarije, zatim od regionalnih savjetnika/ca, potom od strane Komisije za dodjelu grantova/Upravnog odbora. U 2012. godini kroz nekoliko aktivnih programa ukupno je podržano 48 projekta.

Tabelarni prikaz:

1. Januar – 31. Decembar 2012:

Program	Broj podržanih projekata	Iznos
Građanska akcija	11	€ 40,199
Socijalna tranzicija	14	€ 105,139
De facto (stronger) jači EU	17	€ 100,025
Program vršnjačke podrške / Buddy 2	6	€ 28,291
UKUPNO	48	€ 273,654

Kada govorimo o broju pristiglih aplikacija/projektnih prijedloga tokom godine, ukupno ih je bilo 177. Od tog broja, 48 projekata je podržano u ukupnom iznosu od skoro 273,654 EUR.

PROGRAM SOCIJALNA TRANZICIJA U 2012. GODINI

U saradnji sa Kooperativom holandskih fondacija za centralnu i istočnu Evropu (Cooperating Netherlands Foundations for Central and Eastern Europe – CNF CEE), Fond za aktivno građanstvo sprovodi program za podršku procesu tranzicije sistema socijalne zaštite u Crnoj Gori. Ciljevi ovog programa su sljedeći: promovisanje i uvođenje alternativne metodologije i tretmana u oblasti socijalne zaštite, razvoj servisa koje pružaju neprofitne organizacije, i izgradnja njihovih kapaciteta za bavljenje pitanjima socijalne zaštite.

Kraj 2012.godine, označio je i povlačenje CNF-a/SKAN fondacije. Ovo je istovremeno i prilično veliki izazov za rad fondacije, prvenstveno u pogledu obezbjeđivanja/raspolaganja sredstvima za podršku servisima socijalne zaštite.

Centar za razvoj šaha "Dijagonale"

Kroz ovaj program u 2012. godini podržani su projekti 14 organizacija, u ukupnom iznosu od 105,139 EUR. Projekti su obuhvatili širi spektar grupa nego ranije, pilotirajući nove servise kao što su podrška djeci koja su u riziku od maloljetničke delikvencije, do osnaživanja organizacionih kapaciteta u cilju bavljenja socijalnim preduzetništvom. U lepezi ciljnih grupa od mladih sa smetnjama u razvoju, mladih nakon napuštanja Doma za nezbrinutu djecu, hraniteljskih porodica, žena žrtava nasilja i onih čija su radna prava ugrožena, samohranih majki/očeva do bivših zavisnika, podržane organizacije su ostvarile značajne rezultate.

Program **De fakto jači**

Kroz Civil Society Development IPA 2009 (nacionalni program za Crnu Goru), finansiranog od strane Evropske unije, krajem 2011.godine, pokrenuli smo program **De fakto jači**, obezbjeđujući nastavak programa podrške servisima socijalne zaštite organizacijama građanskog društva. Opšti cilj programa bio je unapređenje održivosti organizacija građanskog društva u cilju povećanja broja i kvaliteta socijalnih servisa. Organizacije podržane ovim programom, njih 17, razvijale su, promovisale ili pilotirale servise socijalne zaštite. Tako su projektima adresirali različitu problematiku/ili pružali servise za samohrane majke, osobe sa invaliditetom, djecu zahvaćenu siromaštvom, do jačanja kapaciteta u cilju uspostavljanja servisa hraniteljstva za stare. Za „sub-granting“, tj. finansijsku podršku organizacijama je opredijeljeno 100,025 eura.

Program „**Ajmo zajedno**“ – vršnjačka volonterska podrška djeci sa smetnjama u razvoju

NVO Nova šansa u Novom

Kao nastavak **programa „Ajmo zajedno“**, koji smo pokrenuli tokom 2011.godine, a na naše veliko zadovoljstvo, po prvi put uz finansijsku podršku fonda od Igara na sreću, 6 novih organizacija dobilo je priliku da primijene i razviju servis vršnjačke dobrovoljne podrške djeci sa smetnjama u razvoju. Program **„Vršnjačka podrška – Buddy 2“** je iniciran sa ciljem osnaživanja organizacija da razviju i primijene ovaj model, promovišući u isto vrijeme vrijednosti kao što su solidarnost i volonterizam. Kroz nastavak programa volonterske podrške, 6 novih organizacija dobilo je priliku da razviju i primijene ovaj model, u ukupnom iznosu od 28,291 eura.

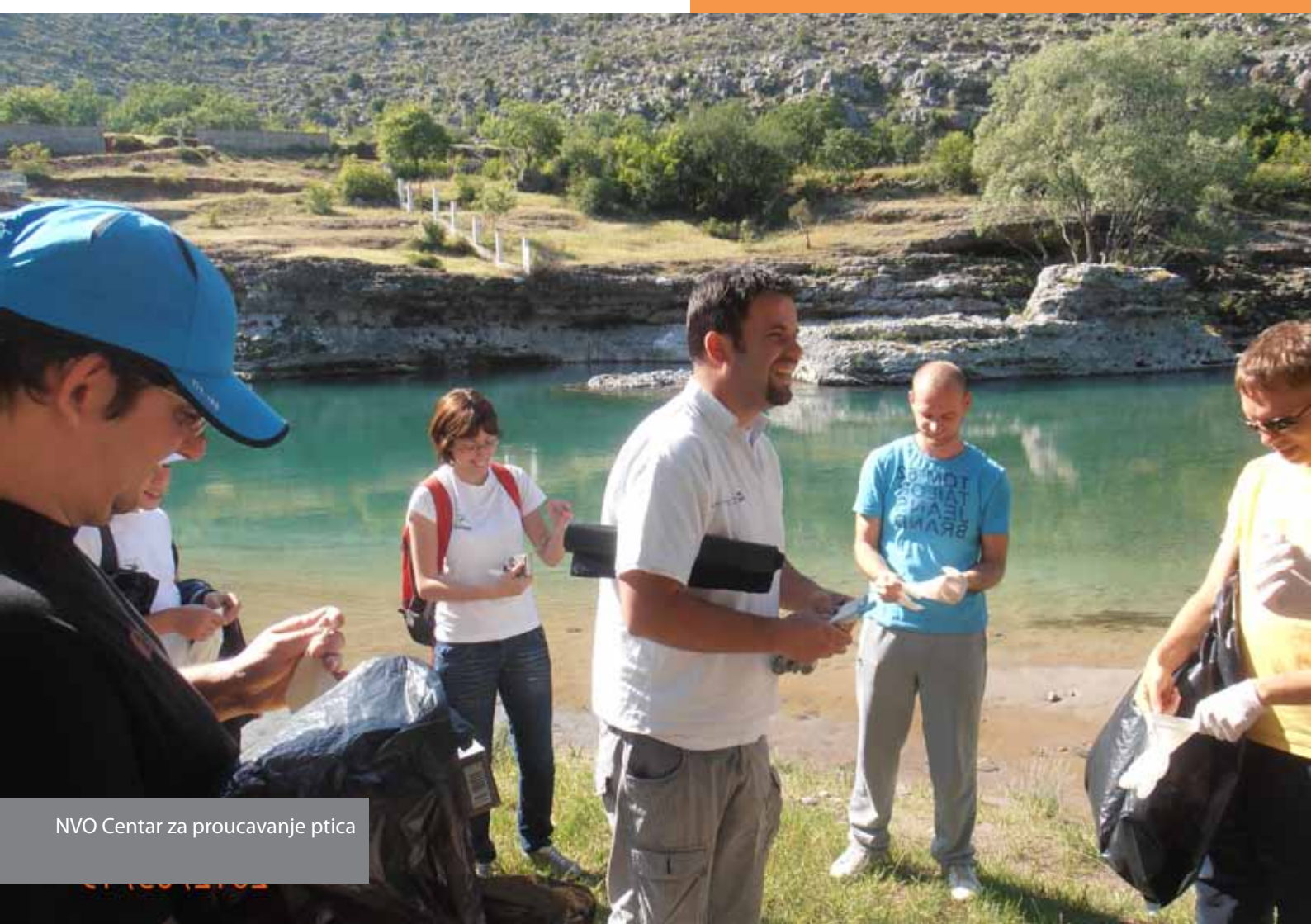
PROGRAM GRAĐANSKA AKCIJA U 2012. GODINI

Programom **Građanska akcija** želimo da podstaknemo i podržimo građanski aktivizam i angažovanje u rješavanju problema u zajednici, i građansko učešće u procesima donošenja odluka.

U 2012. godini kroz ovaj program, podržano je 11 projekta u ukupnom iznosu od 40,199 EUR.

Podržani projekti su adresirali različite potrebe/akcije kao:

- osnaživanje i podrška aktivizmu i uključenju mladih u život zajednice;
- zaštita kulturnog nasljeđa;
- očuvanje prirode i promocija eko-turizma;

NVO Centar za proučavanje ptica

- akcije čišćenja i uređenja zelenih površina;
- nelegalnih deponija u romskim naseljima;
- osnivanja krovne organizacije mladih – COF (Crnogorski omladinski forum);
- do poboljšanja uslova i odnosa roditelji-škola, kroz zajedničke akcije uređenja školskih dvorišta i renoviranja prostorija.

Činjenica koja nas posebno raduje, ogleda se u broju pristiglih aplikacija. Samo u poslednjoj grant rundi u okviru ovog programa pristiglo je 56 prijedloga projekata iz čitave zemlje. Ovo nam govori da je opravdanost ili tačnije potreba za ovakvim programom i te kako velika, te da smo uspjeli da kredibilitetom i vrstom programa pokrenemo kako NVO, tako i neformalne grupe građana na aktivizam, na prostoru cijele Crne Gore.

Podsjećamo da se ovaj program realizuje prvenstveno uz podršku Fonda braće Rokfeler, kao i Kooperative holandskih fondacija CNF CEE (sredstvima koje je fAKT obezbijedio od CNF-a, finansiraju se one građanske akcije koje su usmjerene na adresiranje problema ranjivih grupa).

Na kraju, zaokružujući podatke o podržanim projektima u 2012 godini, a gledajući regionalno, 13 projekata je podržano na sjeveru, 10 na jugu i 25 u centralnom dijelu Crne Gore. Gledajući sa aspekta pokrivenosti opština u Crnoj Gori, taj broj iznosi 14, što je za 5 više u odnosu na 2011.godinu.

De facto stronger
– trening za organizacije

III RAZVOJNI PROGRAMI

Razvojni program - Podrška izgradnji kapaciteta organizacija građanskog društva

De facto jači

Početakom 2012. godine je održan posljednji od tri modula treninga organizovanih za 30 selektovanih organizacija građanskog društva (OGD) u okviru projekta De facto jači.

Trening program je obuhvatao pružanje socijalnih servisa, organizacijski razvoj i strateški okvir za neprofitne organizacije u kontekstu sistema socijalne zaštite, kao i razvoj projektnih prijedloga i prikupljanje sredstava, i razumijevanje uloge biznis sektora.

Treći Modul je održan na temu "Prikupljanje sredstava i održivost neprofitnog sektora", a organizovan u hotelu Crna Gora u Podgorici u periodu od 12-16 januara 2012. Cilj treninga je bio upoznavanje sa ulogom korporativnog sektora u razvoju socijalnih usluga, i održivosti OGD kao pružalaca socijalnih usluga i edukacija o izradi prijedloga projekata. Gosti trećeg modula su bili predstavnici Elektroprivrede Crne Gore (Eleonora Albijanić, šefica odsjeka za eksternu komunikaciju) i AD Trebjesa, Nikšić (Natalija Milić, PR menadžerka), koje su imale izlaganja o društveno odgovornom poslovanju i pristupu njihovih kompanija.

Budući da je jedan od ključnih manjkavosti mnogih trening programa nedostatak mogućnosti primjene znanja nakon obuke, fAKT je osigurao da u periodu od 9 mjeseci tokom i nakon treninga, OGD imaju stalnu podršku konsultanata / savjetnika zaposlenih u fAKT-u. Za 17 OGD koje su dobile grant za implementaciju projekata, mentorstvo je bilo od velikog značaja - pružanjem pomoći na licu mjesta i u pravo vrijeme. Realizovano je 56 posjeta na terenu, i preko 140 konsultacija pruženo putem telefona i e-mail-a. Kroz mentorstvo, povećani su tehnički i menadžerski kapaciteti organizacija građanskog društva, organizacije su povećale šanse za saradnju sa lokalnim vlastima, institucijama i kompanijama. Projekat De facto jači je doprinio razvoju kvaliteta i kvantiteta socijalnih usluga OGD, istovremeno ih podstičući da postanu profesionalni partner javnom i privatnom sektoru u Crnoj Gori.

Intenzivna saradnja i razmjena iskustava bila je evidentna tokom treninga, ali i kasnije kroz saradnju na sprovođenju određenih projektnih aktivnosti.

Sposobnost i vještine da uključe širu zajednicu u svom radu su takođe poboljšane: od relevantnih lokalnih institucija, kao što su Centri za socijalni rad, lokalne samouprave, do

Opštinsko udruženje multiple skleroze Bijelo Polje je u okviru projekta De fakto jači sproveo projekat „Psihosocijalna podrška porodicama osoba oboljelih od multiple skleroze“.

Ono što je ovo udruženje realizovalo, predstavlja model jačanja porodične podrške. Ovo nije samo model koji je svojstven njihovoj ciljnoj grupi već kao model koji se može primjeniti i u drugim sredinama/ciljnim grupama.

Podrška porodice je veoma važna za nastavak rehabilitacije. Porodice su dodatno motivisane i ojačane u podršci svojim članovima (organizovano više od 39 kućnih posjeta).

Organizacija je prepoznata od strane opštinskih zvaničnika kao dobar partner, i od opštine je dobila punu podršku. Opština Bijelo Polje obezbijedila je prevoz i vozača za pružanje usluga korisnicima u ruralnim područjima.

Potrebno je navesti još jedan pozitivan primjer dobre saradnje sa institucijama. Ono što je posebno značajno je inicijativa direktora bolnice. Ova inicijativa je uslijedila

povodom projektnih aktivnosti Udruženja multiple skleroze. Tokom juna 2012 direktor bolnice u Bijelom Polju je poslao zahtjev resornom ministru o potrebi za angažovanjem dodatnog osoblja i dobio odobrenje za kućne posjete pacijentima u sektoru fizioterapije.

TV dokumentarac koji je izrađen u sklopu projekta De facto jači uključuje i uspješnu priču Udruženja multiple skleroze Bijelo Polje.

Lidija Guberinić nakon monitoring posjete fAKT-a 09.07.2012.

„Naše Udruženje je prvi put imalo monitoring posetu. Mi smo Vaše sugestije prihvatili i shvatili Vaše savete kao dragocenu informaciju za nas kako da što uspješnije realizujemo svoju projektnu ideju. Vaš dolazak smo doživeli kao nastavak učenja, kroz koje smo prošli kroz Program De fakto jači. Zato Vam se od srca zahvaljujemo, jer naš rad mora biti kvalitetan i sve što smo kroz program naučili ugradili smo u svoju projektnu zamisao. Naša misija je da poboljšamo sveukupni kvalitet ljudi, koji žive sa multiplom sklerozom.“

samih građana. Takođe, ovih 17 podržanih organizacija su uspjele da angažuju više od 140 volontera, koji su posvetili 4200 sati svog slobodnog vremena za projektne aktivnosti, a obuhvaćeno je više od 600 direktnih korisnika.

Još jedan pokazatelj podrške lokalnih zajednica projektima OGD je iznos koji su uspjeli osigurati kao dodatna sredstava tokom implementacije njihovih projekata: iznosom od 10,995 €, kao i in-kind doprinos, koji je većina OGD uspjela da obezbijedi (npr. besplatan prostor za organizovanje događaja, prevoz, osvježenje, itd.)

Neki od projekata su bili inovativni (za crnogorski kontekst):
-Procjena potreba samohranih majki u Bijelom Polju, implementirana od strane NVO Snažna mama, u partnerstvu sa lokalnim Centrom za socijalni rad;

-Servisi za osobe oboljele od multiple skleroze koji žive u udaljenim ruralnim područjima u Bijelom Polju - projekat Udruženja multiple skleroze Bijelo Polje, podržan i od strane lokalne samouprave, koja je obezbijedila prevoz do korisnika u ruralnim područjima.

De facto program

Takođe, u cilju izgradnje kapaciteta OGD nastao je i priručnik pod nazivom “De facto Vodič: Vodič kroz rad nevladinih organizacija u Crnoj Gori”. Priručnik predstavlja upustva za mlade organizacije, koje se suočavaju sa mnogim izazovima kao novoosnovana udruženja i obuhvata sljedeće teme – registracija OGD, razvoj, ključni izazovi za nove organizacije. Usmjeren je na jasnu prezentaciju o tome kako korak po korak izgraditi snažnu organizaciju civilnog društva u Crnoj Gori (http://faktcg.org/files/De_Facto_Vodic.pdf).

U okviru istog projekta je nastao i dokumentarni film u trajanju od 20 minuta koji prikazuje aktivnosti, uspjehe, izazove, razvoj, kao i buduće smjernice OGD kao pružaoca socijalnih usluga. Film pokazuje jasnu/realnu promjenu u svakodnevnom životu pojedinaca, kreiranu radom organizacija građanskog društva, promoviše socijalne usluge i istovremeno jača sliku u javnosti o civilnom sektoru u Crnoj Gori.

(http://www.faktcg.org/gab_gallery/defacto-stronger-documentary-with-subtitle-in-english/).

NVO ADP Zid

Ajmo zajedno (It Takes Two - Buddy program)

U okviru programa **Ajmo zajedno**, u saradnji sa TV Vijesti, fAKT je pokreno javnu kampanju u cilju promovisanja volonterske podrške djeci i mladima sa smetnjama u razvoju od strane njihovih vršnjaka.

Kampanja, koja je počela u drugoj polovini decembra 2011 i trajala je sve do juna 2012, sastojala se od TV spota i pet televizijskih emisija, u dokumentarnoj formi, sa naglaskom na priče samih korisnika projekta, kao i dokumentarnog filma, u vidu kompilacije svih 5 dokumentarnih emisija (http://www.faktcg.org/gab_gallery/ajmo-zajedno-dokumentarac/; na sajtu se mogu pogledati i svih 5 emisija). TV spot je snimljen u Pljevljima, u Zračku nade; akteri su djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, i njihovi drugari/vršnjaci iz srednje škole, članovi kluba volontera Zračka nade. Spot je bio emitovan više od 50 puta na TV Vijesti u udarnom terminu, prije Informativne emisije u 18:30h (http://www.faktcg.org/gab_gallery/tv-spot-za-srecnije-djetinjstvo).

Kampanja je privukla pažnju javnosti, i dobili smo pohvale od velikog broja ljudi, organizacija i institucija. Nastavljajući sa Buddy programom u 2012 godini, uz podršku fonda od igara na sreću i CNF-a, nastavili smo sa razvojem kapaciteta OGD za razvoj i primjenu ovog modela. U okviru "Buddy 2" programa, organizovan je dvodnevni trening o „buddy“ konceptu za 24 predstavnika 12 organizacija građanskog društva, selektovanih putem otvorenog poziva za učešće u programu. Učesnici su takođe imali priliku čuti o iskustvima „Buddy“ projekata implementiranih u 2011. godini, direktno od tri organizacije koje su te projekte sproveli. Kroz komponentu projekta dodjele

grantova, šest OGD je dobilo sredstva za projekte u iznosu od 4.000 - 5.000 eura.

Kroz program smo iznjedrili još jedan priručnik: **“Priručnik za razvoj volonterskog servisa za djecu-omladinu sa smetnjama u razvoju”** (http://faktcg.org/files/PRIRUCNIK_ZA_RAZVOJ_VOLONTERSKOG_SERVISA_web.pdf), koji predstavlja teorijski koncept samog modela i daje praktičan prikaz na koji način animirati volontere, kao i iskustva nekoliko organizacija. Autorka priručnika je Svetlana Dujović, predsjednica Zračka nade i direktorka Dnevnog centra u Pljevljima.

“Partneri u socijalnoj tranziciji”

U okviru **prekograničnog projekta “Partneri u socijalnoj tranziciji”**, finansiranog od strane BTĐ-a, a u saradnji sa kancelarijom BCIF-a, organizovali smo dvodnevnu konferenciju na temu

„Partnerstvo u pružanju socijalnih usluga“ (Tivat, 6-7 april 2012.). Glavni cilj konferencije je bio razmjena iskustava, znanja i dobrih primjera u pružanju socijalnih usluga u Srbiji i Crnoj Gori, sa naglaskom na usluge koje se pružaju u bliskoj saradnji i partnerstvu između OGD i relevantnih institucija.

Događaj je okupio sve relevantne aktere iz dvije države: predstavnike institucija na nacionalnom i lokalnom nivou (ministarstva i centri za socijalni rad), nevladine organizacije aktivne u pružanju socijalnih servisa, kao i šefice kancelarija za saradnju sa civilnim sektorom iz obje države – g-đu Ivanu Ćirković i g-đu Danku Latković. Konferencija, u kojoj je aktivno učestvovalo oko 40 učesnika, premašila je naša očekivanja u smislu kvaliteta interakcije i diskusije učesnika, uključujući i one o konkretnim izazovima u pružanju usluga i ispitivanju mogućnosti za poboljšanje međusektorske i prekogranične saradnje.

„Gates to Active Citizenship“ - Kapije ka aktivnom građanstvu

U okviru **projekta „Gates to Active Citizenship“**, takođe podržanog od BTS-a i implementiranog u periodu septembar 2011- jun 2012, sa ciljem povećanja kapaciteta mladih za aktivno, efektivno i odgovorno učešće u razvoju zajednice kroz podršku implementaciji Lokalnih planova akcija za mlade (LPAM) u pet opština, organizovali smo jednodnevni **Forum mladih** u Podgorici, 22. Juna 2012. godine. Forum je okupio devet omladinskih OGD podržanih u okviru ovog projekta, kao i predstavnike lokalnih vlasti iz opština gdje su se projekti realizovali, predstavnike Uprave za mlade i sport i Ministarstva prosvjete. Osim mogućnosti za predstavljanje i razmjenu iskustava, i evaluacije

rezultata projekata, Forum je doprinio povećanju dijaloga mladih sa donosiocima odluka, i promovisanju i jačanju liderstva i aktivizma mladih. Takođe, učesnici foruma su razgovarali o potencijalnim zajedničkim projektima i akcijama.

Glavni rezultati ovog projekta uključuju: povećanje znanja i vještina mladih OGD u planiranju aktivnosti i implementaciji projekata; povećan kapacitet i vještine u jačanju učešća mladih u razvoju zajednice; povećan kapacitet da uključe širu zajednicu u rješavanje pitanja mladih, kao i povećanje saradnje među omladinskim OGD.

Projekat je implementiran u saradnji sa Upravom za mlade i sport, koja je pokazala interesovanje za nastavak zajedničkog rada na sličnim inicijativama u budućnosti.

NVO "Da zaživi selo" – omladinska organizacija iz Pljevalja podržana u okviru ovog projekta, uspjela je da aktivira više od 60 mladih ljudi kroz implementaciju svog projekta, pružajući im edukaciju o aktivizmu mladih, i priliku za osmišljavanje i implementaciju sopstvenih aktivnosti kao neformalne grupe mladih. Takođe, imali su odličnu pokrivenost aktivnosti od strane svih lokalnih medija (TV Pljevlja, Radio Pljevlja, Web portal Pljevlja i lokalne "Pljevaljske novine"), dodatno promovišući važnost aktivizma mladih za razvoj zajednice.

IV RAZVOJ FILANTROPIJE

Saradnja sa partnerima u 2012. godini znatno je unaprijeđena i dovela je do prvih zajedničkih filantropskih akcija i značajne „in kind“ podrške aktivnostima fAKT-a.

Zahvaljujući uspostavljenoj saradnji sa upravom TV Vijesti, obezbijeđeno je besplatno emitovanje „DeFacto Stronger“ dokumentarca. Takođe, u saradnji sa TV Vijesti i NVO Banka hrane krajem 2012. godine u Delta situju je organizovana humanitarna akcija za djecu sa smetnjama u razvoju u Crnoj Gori.

Povećana vidljivost fAKT-a, posebno na području promocije filantropije, rezultirala je značajnim povećanjem donacija za naše događaje. Samo za ceremoniju dodjele nagrada ISKRA, pored Fondacije “Čano Koprivica” (koja je naš strateški partner), fAKT je obezbijedio donacije od po 1.000 € od strane Siemens d.o.o. Podgorica i Privredne komore. Takođe, muzička škola „Vasa Pavić“ i voditeljka Milica Pavićević su pro bono učestvovali u realizaciji događaja, dok je samo od strane TAKT produkcije obezbijeđena „in kind“ donacija od 2.000€, koliko bi koštalo iznajmljivanje opreme.

U prvoj polovini protekle godine, u saradnji sa Centrom za iseljenike i iseljeničkim udruženjima, organizovani su DANI SOLIDARNOSTI DIJASPORE, sa humanitarnom akcijom **“Za srećnije**

djetinjstvo”, koja je bila usmjerena na prikupljanje pomoći iseljeničkih udruženja za potrebe roditeljskih udruženja djece sa smetnjama u razvoju i dnevnih centara u Crnoj Gori. fAKT je u okviru akcije pripremio e-brošuru u kojoj su predstavljena sva roditeljska udruženja i Dnevni centri, kao i njihove prioritetne potrebe. U okviru akcije prikupljeno je blizu 30,000€ u donacijama i preko 30,000 eura u robi i pomagalima.

8. maja, u Bijelom Polju je organizovan okrugli sto o društveno odgovornom poslovanju i razvoju filantropije, u saradnji sa Građanskom alijansom i NVO „Need“ iz Bijelog Polja, u cilju promocije ova dva koncepta među preduzetničkom zajednicom u ovoj opštini.

U periodu jun-oktobar, fAKT je učestvovao u pripremi Coca-Cola karavana koji je organizovan od strane Represent Communications d.o.o. i Coca – Cola Hellenic Botling Company d.o.o. Podgorica. U okviru ovog karavana obezbijedena je podrška u neophodnim pomagalima, robi i uslugama u vijednosti od po 1,500 eura, za tri roditeljska udruženja na primorju (Ulcinj, Bar i Tivat) i dnevni centar u Herceg Novom.

Nikšićka „Pivara“ je već drugu godinu za redom organizovala konkurs za dodjelu granta za ekološku NVO u visini od 10.000€. Podsjećamo, navedeni program Pivare pokrenut je 2011. godine, nakon dobijanja nagrade ISKRA za doprinos lokalnoj zajednici. fAKT je ove godine učestvovao u radu Komisije za dodjelu granta, koji je dodijeljen Društvu mladih ekologa iz Nikšića.

Svečana dodjela nagrade ISKRA organizovana je 14. decembra u Zetskom domu na Cetinju, i kao i prethodnih godina privukla je značajnu pažnju domaćih TV stanica, dnevnih novina i web portala. Konkurs je kao i prethodnih godina organizovan u partnerstvu sa Privrednom komorom, Centrom za iseljenike i Ministarstvom održivog razvoja u turizma (nekadašnja Kancelarija za održivi razvoj).

Dodijeljene su četiri glavne nagrade i šest specijalnih priznanja:

- Nagrada za doprinos na nacionalnom nivou - SOCIETE GENERALE BANKA
- Nagrada za doprinos lokalnoj zajednici - Cerovo d.o.o. iz Bara
- Dvije nagrade za individualni doprinos – Refiku Radončiću, preduzetniku iz Njujorka i Sergeju Četkoviću, muzičaru.

Dobitnici nagrade i priznanja ISKRA

Specijalna priznanja ISKRA dobili su:

- Crnogorsko Kulturno Društvo Toronto
- Društvo franačko-crnogorskog prijateljstva FRAMOG iz Ninberga,
- Plavsko-Gusinjski Merhamet iz Njemačke,
- Ivan Begović, volonter Crvenog krsta iz Kolašina,
- Svetlana Dujović, predsjednica Udruženja roditelja djece sa teškoćama u razvoju „Zračak nade“ iz Pljevalja
- NVO – „Šjore od mota“ iz Kotor, za građanski doprinos opštem dobru.

U novembru i decembru je sprovedeno i prvo **istraživanje javnog mnjenja o filantropiji**, koje je od strane agencije DeFacto Consultancy realizovano na uzorku od 1.000 ispitanika (licem u lice, terenska anketa). (http://faktcg.org/files/INDIVIDUALNA_FILANTROPIJA.pdf)

V DONATORI I PARTNERI

Rad fAKT-a ne bi bio moguć bez donatora i partnera, koji nas podržavaju i sa kojima saradujemo i razvijamo naše programe. Zahvaljujemo se svima - kako na finansijskoj podršci, tako i na vremenu, znanju i idejama koje dijele sa nama.

Posebnu zahvalnost dugujemo Fondu braće Rokfeler, Čarls Stjuart Mot fondaciji i Kooperativi holandskih fondacija za centralnu i istočnu Evropu (CNF CEE), koji nas podržavaju od samog osnivanja.

Finansijska podrška fAKT-u u 2012:

- CNF CEE/SKAN Fondacija: 271,000 EUR (grantovi za NVO: 149,000 EUR; kupovina prostora/stana za fAKT: 122,000 EUR)
- Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori: 145,000 EUR (za projekat De facto jači realizovan u period oktobar 2011 – oktobar 2012)
- Čarls Stjuart Mot Fondacija: 100,000 USD
- Fond braće Rokfeler: 75,000 USD
- Balkanski fond za demokratiju (Balkan Trust for Democracy): 17,100 EUR
- SIEMENS AD Podgorica: 1,000 EUR
- Fondacija Čano Koprivica: 1,500 EUR

EUROPEAN UNION

B | T | D The Balkan Trust for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

DELEGATION TO MONTENEGRO

SIEMENS

VI fAKT-ivisti

Zaposleni u fAKT-u:

Anica - Maja Boljević, *izvršna direktorica*

Nađa Bošković-Dragović, *koordinatorka programa*

Anto Janković, *koordinator programa filantropije*

Nenad Golubović, *koordinator programa podrške socijalnim servisima*

Nataša Vulikić, *menadžerka finansija i administracije*

Upravni odbor fAKT-a

Biljana Maslovarić, *predsjednica*

Ana Drakić, Ana Stojović Janković, Aleksandra Redžić, Predrag Vušurović

Komisija za dodjelu grantova u okviru programa Socijalna tranzicija

Biljana Maslovarić, Irena Rašović, Marijana Bojanić

Komisija za dodjelu grantova u okviru programa Gradjanska akcija

Veselin Šturanović, Darko Ivanović, Tamara Mugoša

Komisija za dodjelu nagrade za filantropiju ISKRA

Božena Jelušić, Saša Popović, Bosiljka Vuković, Pavle Radovanović, Elvira Bekteši

Savjetnici/konsultanti:

Nazif Velić, Aleksandra Gligorović, Nermina Međedović

Svi članovi/ce Upravnog odbora i Komisija za dodjelu grantova rade na volonterskoj osnovi.

Komisija za dodjelu grantova u okviru programa *De facto jači*

VII PODRŠKA ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA U 2012

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Socijalna tranzicija	2012	ANIMA – Centar za žensko mirovno obrazovanje	Kotor	€ 11,629.00	Unaprijeđenje proaktivnog pristupa žena u potraživanju i ostvarivanju njihovih radnih prava, što predstavlja ključan faktor u osiguranju boljeg položaja žena na tržištu rada.
Socijalna tranzicija	2012	Udruženje roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama Oaza	Bijelo Polje	€ 12,270.00	Razvijanje radnih i okupacionih vještina djece i omladine sa smetnjama u razvoju
Socijalna tranzicija	2012	Koraci	Pljevlja	€ 14,996.00	Cilj projekta je izgradnja košarkaškog igrališta u hipoterapijskom centru i podrška društvenoj integraciji osoba sa invaliditetom
Socijalna tranzicija	2012	Pljevaljski ženski prostor	Pljevlja	€ 10,853.00	Centar za alternativni rad sa mladima u riziku i rad na smanjenju maloljetničke delikvencije i na stvaranju čvršćih veza na relaciji škola – učenik – roditelj
Socijalna tranzicija	2012	Centar za Prava Djeteta	Podgorica	€ 9,550.00	Unapređenje kvaliteta samostalnog života djece/ mladih po izlasku iz Doma „Mladost“- Bijela

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Socijalna tranzicija	2012	Omladinski centar	Herceg Novi	€ 14,600.00	Otvaranje prvog Volonterskog servisa u Crnoj Gori da bi se unaprijedilo stanje u civilnom društvu, i stvaranje bolje socijalne situacije za ugrožene grupe, u ovom slučaju omladine.
Gradjanska akcija	2012	Centar za razvoj šaha „Dijagonale“	Podgorica	€ 2,800.00	Cilj projekta je uključivanje mladih sa i teškoćama u razvoju i njihova integracija u društvene tokove
Gradjanska akcija	2012	Djeca Crne Gore	Podgorica	€ 4,021.28	Projekat predstavlja model teorijskog i praktičnog pristupa u radu sa grupom i pojedincem u cilju stvaranja pozitivnog sistema vrijednosti kako bi se uklonili ili spriječili rizici društveno neprihvatljivog ponašanja kod djece koji često upadaju u <u>maloljetnički kriminalitet.</u>
Gradjanska akcija	2012	Centar za mlade Proactive	Podgorica	€ 4,000.00	Projekat “Karavan aktivizma” usmjeren je na osnaživanje aktivizma i društveno odgovornog ponašanja mladih, organizovanjem šest grupa mladih aktivista (3 grupe u Nikšiću i 3 u Podgorici) i <u>realizovanje šest manjih građanskih akcija.</u>
Gradjanska akcija	2012	Zagrad Montenegro	Nikšić	€ 2,600.00	Projekat ima za cilj da se formira <u>zaštitni pojas između sela Zagrad (Župa Nikšićka) i rudokopa Boksita koji bi selo štitio od erozije i prašine.</u>
Gradjanska akcija	2012	Centar za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP)	Podgorica	€ 3,991.00	Promocija ekoturističkih vrijednosti kanjona Cijevne kroz čišćenje i adaptaciju 5 punktova duž kanjona.

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	2012	Neformalna grupa građana, DrvoUp	Podgorica	€ 4,000.00	Projekat „Twitter zajednice“ iz Podgorice usmjeren na akcije pošumnjavanja i uređenja parkova u Podgorici koji su stradali uslijed nevremena tokom februara 2012.
Gradjanska akcija	2012	Bošnjačko društvo kulture "Avlija"	Rožaje	€ 3,368.00	Cilj projekta je edukacija srednjoškolaca iz Rožaja o kulturnom i prirodnom nasljeđu. Projektom su predviđene pješačke ture po gradu i okruženju i akcije čišćenja kulturno-istorijskih spomenika i neposrednog okruženja
Gradjanska akcija	2012	Romski Forum za Integracije	Nikšić	€ 2,100.00	Čišćenje i ozelenavanje romskih naselja kroz uklanjanje divljih deponija i ekološku edukaciju pripadnika RAE populacije u Nikšiću.
Gradjanska akcija	2012	Green.me	Budva	€ 1,930.00	Projekat je usmjeren na sprovođenje edukativne kampanje u Budvi, kako bi se podigla svijest građana o neophodnosti zaštite zelenih zona. Predviđenje su gradjanske akcije ozelenjavanja grada.
Gradjanska akcija	2012	Savjet roditelja OS „Vlado Milic“	Podgorica	€ 3,972.00	Projektom je predviđeno uređenje dvorišta OŠ Vlado Milić u Donjoj Gorici i rekonstrukcija WC-a, parketa...
Gradjanska akcija	2012	Studentska unija	Podgorica	€ 2,493.00	Projekat je usmjeren na podizanje studentske svijesti (Fakultet političkih nauka i Filozofski fakultet), kako bi isti aktivnije učestvovali u društvenim promjenama (organizovanje kampa, javne rasprave, izrada filma...)

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	2012	Crnogorski omladinski forum	Podgorica	€ 4,000.00	Osnivanje Crnogorskog omladinskog foruma kao reprezentativne krovne organizacije mladih Crne Gore. Akcioni plan za ovu i narednu godinu.
DeFacto Jači	2012	Viva Vita	Pljevlja	€ 6,500.00	Projektom su planirane radionice za obuku 15 volontera i 5 članova organizacije u cilju jačanja kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite starim osobama, kao i jačanje međusektorske saradnje kroz prezentaciju relevantne zakonske regulative i organizaciju okruglog stola sa lokalnim institucijama.
DeFacto Jači	2012	Naša budućnost	Nikšić	€ 5,695.00	Projekat se sastoji iz dvije komponente: jačanje kapaciteta organizacije za rad sa roditeljima čija su djeca žrtve vršnjačkog nasilja, i podizanje svijesti kod djece, roditelja i nastavnog kadra o vrstama i oblicima vršnjačkog nasilja.
DeFacto Jači	2012	Snažna mama	Bijelo Polje	€ 5,410.00	Analiza potreba samohranih majki u Bijelom Polju u saradnji sa Centrom za socijalni rad i drugim lokalnim institucijama, kako bi se adekvatnije odgovorilo na probleme sa kojima se samohrane majke suočavaju.

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
DeFacto Jači	2012	Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju Zrak sunca	Herceg Novi	€ 5,920.00	Projektom je predviđena obuka za članove udruženja, kao i organizovanje radionica za izradu unikatnih suvenira, uz aktivno učešće djece sa teškoćama u razvoju.
DeFacto Jači	2012	SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja	Plav	€ 4,588.00	Organizovanje obuke za 15 volonterki za rad na SOS telefonu i pružanje podrške žrtvama nasilja, kako bi se osigurao kontinuitet rada organizacije, uz organizovanje informativno-edukativnih radionica o pravima žena, u cilju pružanja kvalitetnijih usluga ženama i djeci žrtvama porodičnog nasilja.
DeFacto Jači	2012	Impuls	Nikšić	€ 4,761.00	Promocija hraniteljstva u Nikšiću, kao najadekvatnijeg oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja, kroz radioničarski rad sa djecom na porodičnom smještaju i stručni savjetodavni rad sa hraniteljima.
DeFacto Jači	2012	Iskra života	Nikšić	€ 4,640.00	Projekat ima za cilj poboljšanje kvaliteta života samohranih roditelja u Nikšiću, pružanjem psiho-socijalne podrške, uz istovremeno jačanje samog udruženja. Teme koje će se obrađivati na radionicama, će biti objedinjene u brošuri na kraju projekta.
DeFacto Jači	2012	Aurora	Pljevlja	€ 4,946.00	Osnaživanje samohranih majki u cilju ostvarenja njihovih prava i upoznavanja javnosti sa problemima i potrebama ove ciljne grupe.

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
DeFacto Jači	2012	Don Bosko centar	Podgorica	€ 6,550.00	Kroz edukativno-zabavne aktivnosti, namijenjene djeci iz socijalno ugroženih porodica i djeci bez roditeljskog staranja, projekat doprinosi njihovom osnaživanju i integraciji u društvo.
DeFacto Jači	2012	Kuća ljudskih prava HN	Herceg Novi	€ 6,561.00	Jačanje kapaciteta članova/ica organizacije, kroz strateško planiranje i obuku o znanju i vještinama potrebnim za planiranje razvoja u oblasti socijalne zaštite, uz učešće relevantnih socijalnih aktera u Herceg Novom.
DeFacto Jači	2012	Roditelji Crne Gore	Podgorica	€ 6,106.00	Projekat je usmjeren na unapređenje odnosa između roditelja i djece, kroz organizovanje seta radionica vođenih od strane stručnjaka i rada savjetovališta za roditelje, uz istovremeno podizanje svijesti šire javnosti o značaju uloge roditelja.
DeFacto Jači	2012	Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju	Ulcinj	€ 6,635.00	Projekat ima za cilj podizanje svijesti relevantnih aktera kao i šire javnosti u Ulcinju o potrebama i pravima djece sa smetnjama u razvoju, uz istovremeno pružanje usluga socijalne zaštite djeci i osnaživanje roditelja.

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
DeFacto Jači	2012	Udruženje multipleskleroze	Bijelo Polje	€ 6,193.00	Projekat je usmjeren na obezbjedjivanje psihosocijalne podrške osobama koje žive sa multipleks sklerozom u Bijelom Polju, uz obuku članova njihovih porodica u pružanju neophodne pomoći
DeFacto Jači	2012	Udruženje hendikepiranih Srce	Mojkovac	€ 6,280.00	Cilj projekta je izrada Lokalnog plana akcije za integraciju osoba sa invaliditetom u Opštini Mojkovac, u saradnji sa relevantnim lokalnim akterima.
DeFacto Jači	2012	Mreža znanja PG	Podgorica	€ 6,990.00	Promovisanje koncepta socijalnog preduzetništva u cilju stvaranja povoljnijeg ambijenta za osnivanje socijalnih preduzeća, uz jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za primjenu i razvoj koncepta.
DeFacto Jači	2012	Udruga mladih PG	Podgorica	€ 6,850.00	Obuka članova udruženja od strane regionalnih stručnjaka za rad u ruralnim zajednicama i participativno planiranje njihovog razvoja.

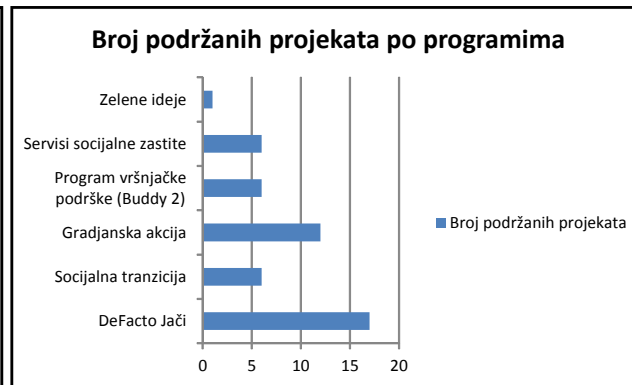
PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
DeFacto Jači	2012	Susreti	Nikšić	€ 5,400.00	Unapređenje profesionalne prakse studenata psihologije, pedagogije i sociologije, kroz edukaciju i upoznavanje sa institucionalnim i vaninstitucionalnim uslugama socijalne zaštite.
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Udruženja roditelja za podršku i pomoć djeci sa posebnim potrebama "Sunčev zrak"	Herceg Novi	€ 4,999.40	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjetu kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Psihološki centar ABC	Nikšić	€ 4,961.00	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Udruženje roditelja djece sa smetnjama u razvoju	Ulcinj	€ 5,020.60	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.

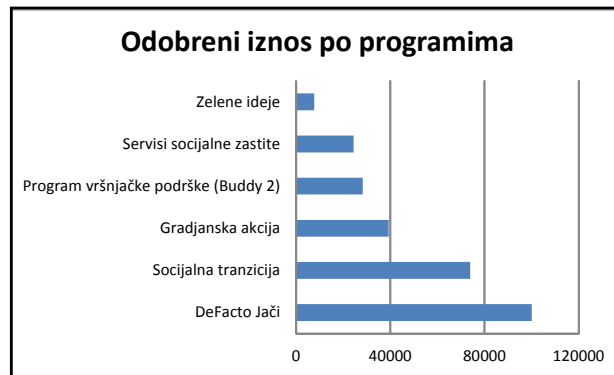
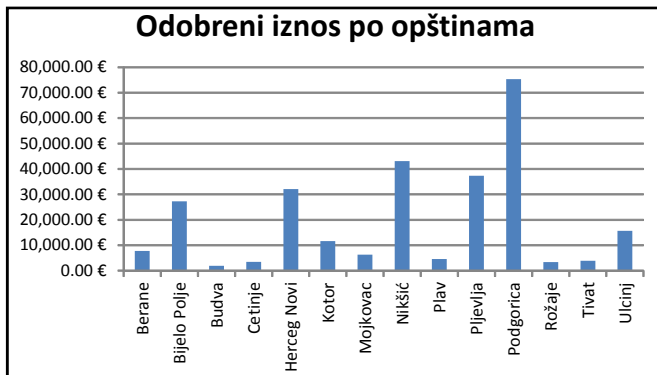
PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju	Nikšić	€ 4,425.00	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Udruženje osoba oštećenog sluha „Lijep gest“	Tivat	€ 3,905.00	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	2012	Udruženje mladih sa hendikepom	Nikšić	€ 4,980.00	Podrška društvenoj inkluziji djece sa smetnjama u razvoju, koja podrazumijeva vršnjačku volontersku podršku djeci-omladini sa smetnjama u razvoju u svakodnevnim aktivnostima, zajedničkim izlascima, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama, te zajedničkim kreativnim radionicama.
Servisi socijalne zaštite	2012	Novi horizonti	Ulcinj	€ 4,000.00	Uvođenje novih servisa koji će unaprijediti socio-ekonomski položaj i status samohranih roditelja i njihovih porodica.

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Servisi socijalne zaštite	2012	Punkt	Podgorica	€ 6,498.00	Projekat "Stvarajmo našu bajku" uključuje stvaranje/ pisanje bajke od strane crnogorskog autora za koju će ilustracije raditi djeca sa posebnim obrazovnim potrebama zajedno sa svojim vršnjacima koji pohađaju redovne škole. Kroz niz kreativnih radionica, uz pomoć poznatih crnogorskih umjetnika, djeca će raditi crteže koji će ilustrovati bajku.
Servisi socijalne zaštite	2012	Moj put	Cetinje	€ 3,481.00	Postizanje boljeg nivoa prevencije bolesti zavisnosti, kroz razvijanje pozitivne svijesti kod djece, putem podizanja nivoa informisanosti o rizicima i posljedicama bolesti zavisnosti. Planirane aktivnosti: edukativne radionice, predavanja, tribine na Cetinju.
Servisi socijalne zaštite	2012	Udruženje za razvoj civilnog društva,	Bijelo Polje	€ 3,441.00	Uključivanje organizacija civilnog društva u oblast pružanja socijalnih usluga i poboljšanje kvaliteta života samohranih roditelja u Bijelom Polju.
Servisi socijalne zaštite	2012	Centar za zenska prava	Podgorica	€ 3,500.00	Oснаživanje žena žrtava porodičnog nasilja kroz trenutno nedostajuće servise dugoročnog psihološkog savjetovanja i jačanje kapaciteta ženskih organizacija - pružalaca servisa .

PROGRAM	GOD.	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Servisi socijalne zaštite	2012	Mreza za edukaciju I razvoj servisa podrške za OSI - MERSP	Nikšić	€ 3,500.00	Doprinijeti smanjenju stope nezaposlenosti OSI edukacijom i zapošljavanjem osoba sa invaliditetom. Aktivnosti: promocija socijalne kooperative kao alternativnog oblika poslovanja, zakonske regulative, personalne asistencije.
Zelene ideje	2012	Poljoprivredno gazdinstvo Milan Kljajić, Lubnice	Berane	€ 7,745.00	Najbolja "Zelena ideja" na RBF Forumu za Zelene ideje na Zapadnom Balkanu. "Agro-turizam" obezbjeđivanje uslova za eko-turizam u selu Lubnice (Berane).

VII FINANSIJSKE INFORMACIJE

Fond za aktivno građanstvo – fAKT

Vaka Đurovića bb Nova Varoš II – II sprat

81000 Podgorica, Crna Gora

Tel/fax: 020 665 600

E-mail: fond@faktcg.org

www.faktcg.org